

LIEVER

Liever

Sander Rooijackers

Tilburg

2020

Coverontwerp: Emiel Brouwers / Imageau

ISBN 978 94 641 8230 9

© 2020 Sander Rooijackers

Ik zie de mensen zonder dromen
Ze vluchten in goedkope luxe
En in de ontevreden steden
Jaagt de haat door oude straten
De dreiging komt steeds dichterbij
Maar ik, ik heb een medicijn
Ik heb je lief
Ik heb je liever
Liever dan mijn leven
Dan om het even wat

Ik heb je lief, Stef Bos

Mensen zijn zo bang van elkaar geworden dat ze vrijwillig het menszijn hebben opgegeven. Die bekende uitspraak van zijn overleden opa Boris schiet door Marcs hoofd, op het moment dat hij in zijn zelfrijdende auto achter een wagen met stuur rijdt. Op zich rijdt de persoon voor hem niet slecht, maar hij wijkt wel geregeld af van de ideale lijn. Niet zo slim: verkeerscamera's zullen dit afwijkende rijgedrag registreren en er zal automatisch een boete volgen. Opa Boris reed ook graag zelf. Hij wilde de controle houden, zijn eigen koers bepalen. In de laatste jaren voor zijn dood, inmiddels ruim tien jaar geleden, reed Boris nog steeds rond in modellen van de eerste generatie elektrische auto's. Weliswaar konden die auto's de besturing al overnemen, maar Boris bleef lekker zelf sturen, ook toen dat kort voor zijn dood werd verboden. Het leverde hem bekeuringen op die hij lachend betaalde. Soms zou Marc willen dat hij iets meer had van zijn ondeugende opa die vaak ruziemaakte met anderen, maar ook altijd zorgde voor leven in de brouwerij. Aan de andere kant: waarom zou Marc willen veranderen? Hij heeft het op dit moment, als 22-jarige, aardig voor elkaar.

De route naar familiebedrijf HELT Inc., een middelgroot medisch onderzoeks- en productiebedrijf, kan Marc dromen, al komt hij er tegenwoordig niet meer zo vaak als een jaar of twee geleden. Destijds vond hij het spannend om als student gezondheidswetenschappen aan de directie te worden toegevoegd, maar alles went en dus ook de titel van directielid van een medische firma. Hij heeft nooit echt nagedacht over de vraag of hij wilde toetreden tot de directie en of hij op termijn de zaak zou willen overnemen. Het is een toekomstbeeld dat al jaren in zijn hoofd zit, al betwijfelt hij soms of hij dat beeld er zelf heeft ingestopt. Hij weet dat de automatische piloot van hooggespannen verwachtingen van -vooral- zijn ouders hem naar dit punt heeft gebracht, maar tegelijkertijd

moet hij erkennen dat hij het volgen van die uitgestippelde route nooit echt als vervelend heeft ervaren.

De auto van Marc rijdt de vrijwel verlaten parkeerplaats op en kiest voor een van de vrije directieplaatsen. HELT Inc. is formeel honderd procent eigendom van Marcs vader Jim Johnson. Jim heeft ook de dagelijks leiding in handen, al doet hij dat zo te zien al een tijdje niet meer vanuit het bedrijfspand zelf. De aanhoudende zuidenwind heeft het asfalt van de directieparkeerplaatsen bedekt met een flinterdun laagje woestijnzand. In feite hoeft de directie ook niet fysiek aanwezig te zijn in het laboratorium of het kantoor, maar vroeger ging Jim toch vrijwel iedere dag naar de zaak, herinnert Marc zich uit de tijd dat hij nog thuis woonde.

Vanaf de parkeerplaats loopt Marc naar de achteringang van het hoekige bedrijfspand. In de saaie grijze gevel is die ingang niet meer dan een grote stalen deur. Ook de hoofdentree aan de voorzijde stelt overigens niet veel voor, die ingang is alleen breder, omdat de honderden personeelsleden voornamelijk via die entree naar binnengaan. Klanten of andere belangrijke contactpersonen komen bijna nooit fysiek naar het bedrijf en dus is het pand steriel, strak en een beetje saai. Sinds vorig jaar hangen er op Marcs initiatief een paar moderne kunstwerken in de centrale ontvangsthal. Zijn vader houdt helemaal niet van kunst of enig ander uiterlijk vertoon, Marc betwijfelt zelfs of zijn vader wel weet wat schoonheid is. Zonder overleg heeft Marc vier abstracte schilderijen gekocht en ze laten ophangen naast de incheckbalie bij de hoofdingang. De werken symboliseren volgens de kunstenaar beweging, snelheid en vooruitgang, al werd Marcs interesse vooral gewekt door de opvallende, felle kleuren. De kunstenaar heeft veel geel gebruikt, een kleur waar Marc energie van krijgt. Pas toen de factuur van de kunstwerken enige tijd later werd verwerkt, had Jim in de gaten wat er was gebeurd. Tijdens een etentje in het ouderlijke huis had Jim zijn zoon ermee geconfronteerd.

‘Dertigduizend euro? En jij vindt niet dat je zo’n aankoop met mij moet overleggen?’

‘Echt een reactie voor jou,’ wierp Marc tegen. ‘Geen gesprek over de kwaliteit van de kunstwerken, over de symboliek, over het kleurgebruik of over hoe ze passen bij ons bedrijf. Nee, jij hebt het alleen over het prijskaartje.’

‘Het gaat nu niet om de kwaliteit van die werkjes, het gaat om het principe. Dit soort aankopen overleg je met mij en die doe je niet achter mijn rug om.’

‘Ze mogen nog worden teruggebracht,’ mopperde Marc.

‘Mooi zo,’ antwoordde Jim, daarmee een duidelijke punt zettend achter het gespreksonderwerp.

Echt gezellig werd het die avond niet meer. Tot Marcs verbazing bleven de kunstwerken echter hangen. Marc durft nog altijd niet te vragen of zijn vader ze misschien is vergeten, maar iedere keer als hij langs de schilderijen loopt, verschijnt er als vanzelf een glimlach op zijn gezicht.

Via de achterdeur en een steile, sobere, metalen trap komt Marc op de eerste verdieping. Het bedrijfspand is in feite een grote, vierkante loods. Op de begane grond draait het productieproces op volle toeren, zo’n vijf meter hoger hangen tientallen werkruimtes voor kantoorpersoneel tegen de buitenmuren. Aan de werkruimtes grenst een looppad, dat als een soort binnenring alle kantoren met elkaar verbindt. Vanaf het looppad kun je ook naar beneden kijken en het volledige productieproces overzien.

HELT is groot geworden met de ontwikkeling en productie van controlevloeistoffen die nodig zijn bij tal van virustests, variërend van een oud en inmiddels zo goed als uitgestorven coronavirus, tot de nieuwste stervirussen, waarvan één variant in 2040 ongelooflijk heeft huisgehouden in Europa en de rest van de wereld. Sindsdien hebben nieuwe virussen al zo’n tien jaar lang geen voet meer aan de grond gekregen in Europa en de hoop is dat het intelligente grenscontrolesysteem er in de toekomst voor zorgt dat dat zo zal blijven. Maar je weet maar nooit en dus nemen overheden het zekere voor het onzekere; ze willen op alles zijn voorbereid. Daar zul je Marc en Jim niet over horen klagen: wat goed is voor de gezondheid en veiligheid van het volk, is goed voor de familie Johnson.

Financieel manager Arno Voss is de enige aanwezige werknemer op de kantoorverdieping. Hij heeft de glazen deur van zijn kantoorunit zelfs openstaan, gewend als hij is aan het feit dat hij de hele verdieping voor zich alleen heeft. Als hij Marc ziet lopen, veert hij geschrokken overeind en doet snel zijn unitdeur dicht. Toen Arno vorig jaar 80 werd, mocht hij met pensioen, maar hij koos ervoor om te blijven werken. ‘Sorry Marc, ik had verwacht dat ik vandaag de enige zou zijn.’ De geluidstransmitters zijn tegenwoordig zo geavanceerd, dat het stemgeluid zonder enige vervorming door de glazen wand heen klinkt. Vanaf het looppad kan Marc dus gewoon met Arno communiceren, terwijl er tegelijkertijd geen kans is dat de een de ander zou besmetten met een virus of een andere ziekteverwekker.

Al werken er ruim dertig mensen op kantoor, fysiek is Arno meestal de enige aanwezige. Uit gewoonte komt hij naar kantoor, voor de gezelligheid hoeft hij het al jaren niet meer te doen. Collega’s zien elkaar uitsluitend nog online. Arno heeft niet zoveel met online pauzes en feestjes, maar belt af en toe toch in, al was het maar om te laten zien dat hij nu ook weer niet zó oud is en best begrijpt dat dit nu eenmaal is hoe het sociale leven er anno 2050 uitziet.

‘Hoe gaat het met je?’ vraagt Marc.

‘Het gaat fantastisch, we liggen bijna twaalf procent voor op onze meest optimistische prognoses,’ antwoordt Arno met iets wat lijkt op enthousiasme, maar wat het toch ook weer niet helemaal is. ‘Dit belooft ons beste jaar ooit te worden.’

Even laat Marc een stilte vallen, waarbij hij tevreden knikt. ‘Oké, fijn,’ zegt hij, omdat hem niets beters te binnen schiet. Arno tovert een flauw glimlachje op zijn gezicht en steekt een duim omhoog. Dan knikt hij naar zijn computerscherm, om aan te geven dat hij weer door moet. Marc steekt een duim op. Hij moet ook aan de slag, over vijftien minuten staat de eerste call gepland.

Marc loopt richting zijn favoriete kantoorunit 3, maar nog voordat de deur openspringt, ziet hij vanuit zijn ooghoek beneden op de werkvloer iets opvallends, waardoor hij even stopt. In de

steriele laboratoriumomgeving waar wit, glas en glimmend metaal domineren, ziet hij plots een flinke lok van de zwarte, krullende haardos van een van de schoonmakers. Het desinfecteren is een geïntegreerd onderdeel van het productieproces geworden, schoonmaken gebeurt dus volcontinu. In eerste instantie kan Marc zijn ogen niet geloven. Hoe kan iemand met zo'n functie zo onvoorzichtig zijn? En hoe komt het dat de camera's dit niet registreren? Nog voor hij echt goed kan nadenken over die laatste vraag, gaat het alarm al af en wordt de bewuste medewerker met felle schijnwerpers uitgelicht. De andere aanwezigen op de werkvloer schrikken zichtbaar, maar hervatten hun werkzaamheden direct op het moment dat ze doorhebben dat zij niet in overtreding zijn.

Een computerstern sommeert de overtreder onmiddellijk naar kleed- en spreekkamer 7 te vertrekken. Hier zal een leidinggevende de medewerker via een videoverbinding ongetwijfeld een fikse uitbrander geven en wellicht zelfs op staande voet ontslaan. Het onvoldoende in acht nemen van hygiënevoorschriften is voldoende aanleiding, maar Marc weet ook dat overtreders niet altijd worden ontslagen. Het ligt er ook een beetje aan of het de eerste overtreding is en wat de prestatiekaart van de werknemer zegt over diens werkzaamheden gedurende de afgelopen 24 maanden.

Marc besluit dat hij deze zaak zelf gaat afhandelen. Hij is er nu toch. Hij overrulet daarom de beslissingsbevoegdheid van de leidinggevende van Sector B, waar de overtreding is begaan, en gaat via het beveiligde trappenhuis naar beneden, naar de managersunit die grenst aan kamer 7. In deze unit kan Marc een soort digitaal gordijn openschuiven, waardoor hij zichtbaar wordt voor de persoon aan de andere kant van de wand. Dit kan natuurlijk allemaal via de computer, maar soms is Marc een beetje ouderwets. Zoals nu. Hij wil deze overtreder van dichtbij in de ogen kijken en dat kan beter rechtstreeks door een raam, dan via welk digitaal hulpmiddel dan ook, zegt zijn gevoel.

De schade van één enkele haar in een steriele omgeving kan al in de tonnen lopen. Wie daar niet goed op let, is dus onverantwoordelijk of in ieder geval erg onvoorzichtig. Terwijl hij kokend

van woede het conversatiescherm tussen spreekkamer en managementsunit opent, realiseert Marc zich plots dat kamer 7 een vrouwenkamer is. Hij heeft geen tijd om na te denken over de vraag of dat wat uitmaakt, want op hetzelfde moment verschijnen op zijn mobiele scherm de gegevens van Felize Unuvar en achter de glazen wand zit diezelfde vrouw van het digitale ID in levenden lijve. Haar ogen zijn naar de grond gericht, haar indrukwekkende, prachtige bos donkere krullen ziet Marc wel op zijn scherm, maar niet in het echt. In de spreekkamer heeft Felize haar haren inmiddels zeer zorgvuldig weggestopt onder haar haarnetje. Ze zwijgt en lijkt angstig voor wat komen gaat. Ze is 20 jaar oud, leest Marc op zijn scherm, woont in een van de mindere wijken van de stad, is nog niet gekoppeld aan een partner, studeert politicologie en behoort tot categorie 2 wegens etniciteit, omdat haar grootouders afkomstig zijn uit Syrië.

Gezonde mensen behoren tot categorie 1 of 2. Tot categorie 1 behoren alleen de mensen die genetisch gezien het sterkst zijn, wat binnen Europa geldt voor een aantal bij wet vastgelegde rassen. Als je ziek wordt, dan zak je automatisch terug naar categorie 3 of lager. Sommige beroepen kun je daarna nooit meer uitoefenen, zoals beroepen in de gezondheidszorg in de breedste zin van het woord, maar dat spreekt eigenlijk voor zich. Er blijft immers altijd een gering risico dat een ziekte uit het verleden ineens opnieuw opspeelt en dat kan natuurlijk niet: zorgmedewerkers dienen te allen tijde niets dan gezondheid uit te stralen.

Met mensen in categorie 2 hebben de Johnsons niet zo'n probleem, zolang er maar goed wordt gewerkt, de gezondheid vaak wordt getest en alle andere veiligheidsvoorschriften in acht worden genomen. Felize behoort volgens haar ID tot de allersnelste en secuurste werknemers van het schoonmaakteam van HELT. Haar ranking is zelfs voldoende voor een plek bij de beste tien procent op landelijk niveau.

'Ik denk dat ik niet hoeft uit te leggen waarom je hier zit?'

Marc schrikt zelf van zijn toon, die autoritairder klinkt dan de bedoeling was. Felize duikt nog wat verder ineen, alsof ze wil buk-

ken voor hetgeen zo meteen verbaal naar haar hoofd zal worden geslingerd. Ze knikt langzaam en schuldbewust.

Er valt een stilte. Jim zou deze jonge vrouw zonder pardon ontslaan, maar om het om die reden nu juist niet te doen, dat slaat nergens op. De ogen, houdt hij zichzelf voor, hij wilde de overtreder in de ogen kunnen kijken. Dat is waarom hij deze zaak zelf wilde afhandelen. Ze zijn donker, die ogen, maar dat had Marc ook in haar ID kunnen lezen, daarvoor had hij niet naar beneden hoeven komen. Ze zijn bovendien sprekend, ziet hij, nu Felize langzaam maar zeker steeds iets meer durft op te kijken. Die prachtige ogen vertellen een verhaal. Ze kijken hem nog altijd niet aan, maar toch kan Marc ze lezen. Ze zijn schuldbewust, maar niet bang, eerder gelaten, berustend. Haar blik verandert naarmate de stilte langer duurt. Heel langzaam komt er iets van zelfbewustzijn en hoop tevoorschijn, heel langzaam ook komt er leven in haar gezicht. Haar mondhoeken wijzen niet langer naar beneden, haar hoofd is niet langer naar voren gebogen.

‘Laat dit niet meer gebeuren!’

Het floept eruit. Op het gezicht van Felize ziet hij een mengeling van dankbaarheid, opluchting en ook iets van argwaan. Marc snapt die gereserveerdheid, een minuut geleden dacht hij zelf ook dat hij haar ging ontslaan. Nu voelt hij de noodzaak om zijn woorden kracht bij te zetten, te bewijzen dat hij een man van zijn woord is. Hij kiest voor de veilige weg.

‘Volgens je ID ben je een goede werknemer. Goede werknemers kunnen een keer een fout maken. Ik hoop wel dat je de ernst van je overtreding inziet en ik ga ervan uit dat dit nooit, maar dan ook nooit meer gebeurt.’

Het blijft weer even stil. Dan lacht Felize voor het eerst flauwtjes; de woorden van Marc lijken haar te hebben overtuigd.

‘Dank u wel,’ zegt ze bescheiden.

‘Zeg maar ‘je’ hoor,’ antwoordt Marc.

Die opmerking verrast Felize zichtbaar, maar ze maakt geen bezwaar. Sterker nog, ze grijpt het aanbod met beide handen aan.

‘Vind je het goed dat ik weer aan het werk ga?’

Marc knikt. Ze staat op, schuift haar stoel aan en loopt richting de deur die toegang biedt tot de centrale productiehal. Ze checkt al haar beschermende kleding voor een grote spiegelwand en besteedt uiteraard extra aandacht aan haar hoofdbedekking. Voordat ze haar mondkapje voordoet, draait ze zich nog één keer om naar Marc, die al die tijd ademloos heeft zitten toekijken.

‘Ik dacht dat jij heel anders was,’ zegt ze, terwijl ze hem een knipoog geeft. Haar wangen zijn rood geworden. Flirt ze nu met hem? Is ze nu verlegen of juist niet? Hij krijgt geen kans een en ander te checken, want meteen daarna verdwijnt Felize door de deur die toegang biedt tot de bedrijfshal, Marc in verwondering achterlatend.

Met een vreemd, ongemakkelijk gevoel in zijn buik stapt Marc zijn auto in. ‘Thuis,’ zegt hij kortaf, waarna de auto vertrekt. ‘Bel Rob,’ zegt Marc, nog voordat de auto het parkeerterrein heeft verlaten.

Marc kent Rob al zijn hele leven. Al is ook hij nog maar begin 20, toch heeft hij een behoorlijk hoge positie binnen het ministerie van gezondheid. Het duurt hooguit drie seconden voordat het altijd lachende gezicht van Rob in beeld verschijnt.

‘Hé Marc jongen, hoe is het?’ klinkt het enthousiast. Hij wacht het antwoord niet af. ‘Hm... Is er iets aan de hand?’

Sinds Rob op het ministerie werkt, mag hij maandelijks maximaal tien alcoholische drankjes drinken, iets minder dan de gemiddelde jongere van zijn leeftijd. Rob drinkt die drankjes bij voorkeur samen met Marc, in hun favoriete bar Rondo.

‘Zullen we dan maar een drankje doen?’ stelt Rob voor.

Marc knikt. ‘Graag. Tot zo.’ Tevreden laat hij zich achterovervallen. ‘Bestemming gewijzigd, Rondo.’

Via de deur voor inkomende gasten stapt Marc zijn favoriete bar binnen. Hij wordt direct helemaal gescand. Diverse belangrijke klantgegevens worden vanuit zijn telefoon ingelezen en tegelijkertijd worden ook diverse lichaamsfuncties gemeten, zodat kan worden uitgesloten dat hij een bepaalde ziekte met zich meedraagt. Rondo heeft de beschikking over de allernieuwste apparatuur. Zonder dat de bezoekers zelf iets hoeven te doen, worden automatisch alle gegevens geregistreerd. Dat is nu eenmaal verplicht bij een bezoek aan een openbare gelegenheid.

Marc geeft op het welkomtscherm aan dat hij een plek voor twee mensen wenst en krijgt tafel 5 toegewezen. Zijn favoriete tafel, achter in de zaak. Rondo is op zich een gewone, donkere bar, waar in principe -als ze het kunnen betalen- mensen uit alle categorieën

mogen komen. Dat betekent wel dat je, zeker bij binnenkomst en in de looptunnels richting tafels, toilet of uitgang extra goed moet opletten of je niet te dichtbij een ander persoon komt. Via de tunnel voor inkomende mensen loopt Marc naar de deur die toegang biedt tot zijn tafel. Het leuke aan Rondo is dat de tafels in een cirkel om een ronde bar zijn geplaatst. Je kunt zo daadwerkelijk zien welke gasten er nog meer in de bar aanwezig zijn en hoe jouw drankje wordt ingeschonken door de barman of -vrouw in het midden.

Op het scherm in tafel 5 leest Marc dat dit deze maand zijn derde bezoek is aan Rondo. Hij heeft ook nog twee andere horecazaken bezocht, wat het totaal in zijn health risk wallet brengt op tien alcoholische drankjes. Wil hij voorkomen dat zijn zorgpremie stijgt, dan mag hij deze maand nog maximaal twee alcoholunits nuttigen. Qua suiker en calorieën zit hij goed. Het systeem komt daarom met een aantal zeer gevarieerde suggesties, van frisdranken tot bieren en van verschillende soorten water tot mixdrankjes en cocktails. Voor de vorm en om de tijd te doden, scrolt Marc door het menu, maar in feite heeft hij zijn keuze al gemaakt: hij gaat voor de Bloody Mary. Zit hij na één drankje wel meteen aan zijn max, want zo'n cocktail telt natuurlijk dubbel.

Precies op het moment dat hij zijn bestelling aanklikt, licht aan de andere kant van de tafel een scherm op. Rob heeft zich dus zojuist gemeld bij de voordeur. Wat er op zijn scherm staat, kan Marc niet lezen, vanwege de ruime afstand tussen de zitplaatsen aan tafel en de manier waarop de schermen -ietwat schuin- zijn ingebouwd in de tafel. Op die manier wordt de privacy van barbezoekers gewaarborgd. Gezondheid en veiligheid zijn grote goederen, daar is iedereen het over eens, maar dat mag niet ten koste gaan van de privacy.

'Hé man,' roept Rob bij binnenkomst. Er is niemand die zo intens zwaait bij binnenkomst, niemand van wie Marc iedere beweging zo goed kent, niemand van wie hij alle soorten begroetingen kent én de nuanceverschillen ervan kan benoemen. Twee open handen, de duimen los van de andere vingers, de armen zo breed mogelijk gespreid, zijn mondhoeken omhoog, in zijn ogen een mix

van bezorgdheid, betrouwbaarheid en een onvoorwaardelijk aanbod van hulp-indien-gewenst. Marc antwoordt niet met gebaren, maar met woorden. ‘Fijn dat je er bent. Echt fijn.’ Het klinkt bijna verlegen en misschien is hij dat ook wel.

Rob scrolt vluchtig door het menu. Het duo kent deze grote vis-senkom, de twee vrienden waren er al zo vaak, juist die ronde vorm vinden ze prettig. In andere bars moet je het vooral hebben van je tafelscherm. Daarop zie je vaak lokale en besloten chatrooms, speciaal voor gasten in de bar. Soms kun je de mensen met wie je zit te chatten wel zien, als je geluk hebt zitten ze zelfs aan het tafeltje naast je, maar vaak is dat ook niet het geval. In een langwerpige café ben je dan uiteindelijk aan het chatten met iemand die weliswaar in dezelfde ruimte is als jij, maar die je vanwege de grote afstand alleen maar in beeld ziet, niet in het echt. Ook op je scherm kun je mensen zien bewegen, je hoort ze praten, ze passen zelfs op een bepaalde manier bij je, omdat ze dezelfde bar bezoeken, maar tóch is er maar een heel geringe meerwaarde ten opzichte van een chatroom die je vanuit huis kunt bezoeken. ‘Je mist gewoon iets,’ hadden de twee vrienden jaren geleden al geconcludeerd. Die zin werd uiteindelijk zelfs een gimmick, die inmiddels tientallen keren moet zijn herhaald als een soort standaardexcuus om af te spreken. ‘We kunnen ook thuis blijven, maar ja... Dan mis je gewoon iets.’

‘Heb jij al besteld?’

Marc knikt. ‘Bloody Mary.’

‘Verleidelijk, maar ik houd het toch maar op een gewoon biertje. Mijn menu is bijna vol.’

Rob tikt op het scherm en gaat zitten. ‘Vertel jongen, wat is er aan de hand?’

Als je elkaar heel goed kent, dan weet je dat er iets aan de hand is, ook als de ander dat helemaal niet met zoveel woorden heeft gezegd. Zoiets is hier nu ook aan de gang, realiseert Marc zich. Hij zucht eens diep. Wat is er aan de hand? Goede vraag.

‘Ik heb vandaag een vreemde beslissing genomen.’

Rob kijkt hem vragend aan.

‘Vanmiddag in het lab droeg een schoonmaakster haar hoofdbedekking niet goed. Ik heb de zaak overgenomen van de leidinggevende en ik heb haar niet ontslagen. Ik weet ook niet hoe dat komt.’

Rob kijkt Marc verbaasd aan, duidelijk zoekend naar een verklaring, maar nog voor hij iets kan zeggen, worden de twee afgeleid door de tafelband die in werking treedt. De barman heeft de drankjes op de lopende band gezet en ze komen nu in gestaag tempo richting tafel 5. Midden in de tafel stoppen de drankjes, Rob kan met gestrekte arm precies bij zijn biertje, Marc kan op dezelfde manier de Bloody Mary van de band pakken. ‘Proost,’ zeggen ze tegelijkertijd, terwijl ze hun drankjes de lucht in steken. Daarna nemen ze beiden een flinke slok.

‘Wat was het voor iemand?’ vraagt Rob na een korte stilte.

‘Categorie 2, prima record, geen eerdere fouten,’ antwoordt Marc.

Rob glimlacht. ‘Oké meneer de zakenman. Maar verder? Was ze knap?’

Een ongemakkelijk gevoel maakt zich meester van Marc. Knap? Wat is dat nou weer voor vraag? Natuurlijk weet hij best hoe een mooie vrouw eruitziet, ook hij heeft weleens voorzichtig rondgekeken op de koppelsite van de overheid, zonder serieuze plannen overigens. Wie klaar is om een gezin te stichten, wordt geadviseerd een officieel verzoek in te dienen bij het koppelbureau van zijn of haar regio. Op basis van je genetische eigenschappen wordt dan de ideale partner voor jou gezocht. Deze koppelmethode is in het verleden al zeer succesvol gebleken, een aantal erfelijke ziektes kan met behulp van dit voortplantingssysteem namelijk fors worden teruggedrongen, blijkt uit wetenschappelijk onderzoek. Daarmee kan voor de betrokkenen veel leed worden voorkomen en blijft de maatschappij gevrijwaard van torenhoge zorgkosten. De koppelsite van de overheid werkt niet alleen op basis van genetische cijfers, ook de persoonlijke voorkeur mag een rol spelen. Wie zich inschrijft, mag een beschrijving geven van zijn of haar ideale man of vrouw. Wat vind je mooi, wat vind je belangrijk, wat mag wel en

wat mag zeker niet? In die zin heeft Marc ook best weleens nagedacht over mooie vrouwen, hij heeft weleens gefantaseerd over wilde avonturen met prachtige vrouwen. In gedachte heeft hij zelfs weleens iemand bemind, al is hij daar niet trots op. Seks is immers niet voor de lol, het heeft een biologische functie: voorplanting. Tot nu toe is het daarom bij fantasie gebleven. Eerst studeren, dan je carrière op de rails zetten, dan een vrouw, seks en uiteindelijk een gezin, dat is het plan van Marc en van de meerderheid van zijn leeftijdsgenoten.

Er zijn ook mensen die zich helemaal niet willen voortplanten en seks hebben voor de lol, weet Marc. Er schijnt een schimmige wereld te bestaan waarin mensen met elkaar afspreken, eerst digitaal en later ook in het echt, puur voor de seks. Supergevaarlijk natuurlijk, want wie op deze manier een ziekte oploopt, moet zelf voor alle medische kosten opdraaien. Voorbehoedsmiddelen en abortussen bestaan al lang niet meer, politiek Europa was verrassend eensgezind toen dat verbod jaren geleden werd behandeld in het Europees Parlement. Confessionele partijen vonden altijd al dat vrijen in Gods ogen maar één doel had: nieuw leven verwekken. Andere partijen waren het daar om andere, vooral economische redenen mee eens. Omdat alle ziektes onder controle lijken, is de gemiddelde levensverwachting enorm gestegen. Worden er niet snel veel kinderen geboren, dan dreigt verzorgingsstaat Europa onbetaalbaar te worden. Ook Marc wil zijn steentje bijdragen, op het moment dat hij er helemaal klaar voor is.

‘Ik denk wel dat ze knap was,’ antwoordt hij ietwat geagiteerd. ‘Maakt dat wat uit? Zo’n fout kan ons tonnen kosten. Ik schrik ervan dat iemand zo onvoorzichtig kan zijn, onze producten zijn van levensbelang voor het hele land. Misschien schrik ik er nog wel meer van dat ik zo iemand niet ontsla. Begin ik een slappe zak te worden, of was ik dat eigenlijk altijd al?’

Rob drinkt zijn bierglas leeg, zet het zelfvoldaan op tafel en glimlacht flauwtjes. ‘Misschien was je het altijd al,’ zegt hij. ‘Maar misschien ook niet. Misschien heeft ze in korte tijd wel een verpletterende indruk op je gemaakt.’

Hij klikt op het icoontje 'betalen +10%' en meteen klinkt de bekende 'blijf'.

'Ik heb betaald, ik heb zo nog een call. Denk er maar eens over na hoe het komt dat je je hebt gedragen als een slappe zak. Ik spreek je morgen!'

Verdwaasd kijkt Marc voor zich uit, de laatste restjes van zijn Bloody Mary opdrinkend. Eigenlijk weet hij best waar hij zich tegen verzet. Het is alleen onmogelijk. Heel erg onmogelijk.

Peinzend wandelt Marc naar zijn auto. Het is prachtig weer, de lucht kleurt langzaam roze en oranje, de hele stad lijkt erdoor te vertragen. Normaal kan Marc hier erg van genieten. Dit licht, deze stad, deze rust. Maar vandaag is het anders. Hij voelt onrust.

‘Thuis,’ zegt hij en op zijn scherm verschijnen twee mogelijke routes: de kortste route en een route via het pick-uppoint van de supermarkt. Als hij die laatste route aantikt, opent er automatisch een boodschappenlijstje. Het is donderdag, meestal eet Marc dan pasta. Al zijn favoriete ingrediënten staan al op het lijstje. Bovenaan de lijst staat dat hij nog spaghetti in huis heeft. ‘Andere pasta toevoegen aan winkelmandje?’ Marc klikt die vraag weg, spaghetti is prima. Onderaan het beeldscherm verschijnen nog diverse mogelijke extra’s. Rode wijn zelfs. De wijn is wel rood omkaderd, maar toch. ‘Belachelijk,’ moppert Marc. ‘Zo wordt teveel drinken wel erg makkelijk gemaakt. En alleen de zorgverzekeringen zijn daarbij gebaat.’ Dit zou verboden moeten worden, vindt Marc. Niet alleen een rood kader als je je maandelijkse taks dreigt te overschrijden, maar een algeheel verbod op dit soort aanbiedingen. Hij kent de bezwaren wel: mensen verkopen alcohol nu al stiekem aan elkaar, de overheid mag zich niet overal mee bemoeien, de wijnboeren in Zuid-Europa hebben het al zo moeilijk en ga zo maar door. Maar toch, gezondheid voor alles en daar draagt het huidige systeem wat Marc betreft onvoldoende aan bij.

Zijn voorraadapp meldt dat er nog bruisend water in de koelkast staat en cola zonder suiker. Prima, daar komt hij de avond wel mee door. De bestelling is verzonden en de auto weet waar hij naartoe moet.

De weg van Rondo naar de dichtstbijzijnde supermarkt leidt door de Rivierzone, het gebied dat het zwaarst werd getroffen tijdens de

Grote Crisis van een jaar of tien geleden. De jonge bedrijven die hier kort voor de crisis luxe kantoorpanden lieten optrekken, gingen als eerste failliet, waardoor de moderne gebouwen eenzaam achterbleven. Aan de buitenkant zie je niets, het exterieur wordt keurig onderhouden door de Gebouwendienst, maar binnen is het verlaten en dat zal ook nog wel even zo blijven. De coronacrisis van 2020 was heftig, maar de Grote Crisis twintig jaar later was pas echt catastrofaal: zo'n tien procent van de wereldbevolking overleed en de economie stortte volledig in. Aan de andere kant hadden beide crises ook een positief effect, vertelden Marcs ouders vroeger altijd als dit onderwerp ter sprake kwam. Wat tijdens de coronacrisis in het klein gebeurde, gebeurde tijdens de Grote Crisis in uitvergroete vorm. Vooral na 2040 stonden overal ter wereld krachtige regeringsleiders op, die een duidelijke boodschap uitspraken: dit nooit meer. En ze hielden woord. Werkelijk alles werd uit de kast gehaald om de gezondheid van de burgers beter te beschermen. Dat gebeurde in 2020 natuurlijk ook al, maar veel van de centraal opgelegde maatregelen hadden toen toch iets vrijblijvends. Van enige vrijblijvendheid was na 2040 absoluut geen sprake meer, daarvoor was het geleden leed te groot en de roep om echte veiligheid te massaal.

Voor de Johnsons was dat zakelijk gezien bijzonder goed nieuws: de testvloeistoffen en -materialen van HELT waren sindsdien niet aan te slepen. 'Maar daar gaat het mij niet om, het gaat om de gezondheid en de veiligheid van alle mensen,' zei Jim dan altijd met een moeilijk te lezen uitdrukking op zijn gezicht, een blik die het midden hield tussen oprechte verontwaardiging ten aanzien van mensen die hem niet geloofden en regelrechte schijnheiligheid.

De laatste tijd is de Rivierzone weer wat populairder geworden, met name voor wandelaars, joggers, fietsers en skaters. Dat komt door de relatieve rust, wat afstand houden eenvoudig maakt. Aanvankelijk vonden mensen het maar ingewikkeld, omdat in dit verlaten deel van de stad de verplichte looprichting niet is aangegeven, maar steeds meer mensen ontdekken dat je ook afstand kunt houden terwijl je vrij door een gebied loopt, als het maar rustig genoeg

is. Het enige probleem: er schijnen hier mensen uit de allerlaagste categorieën rond te zwerven en je weet maar nooit waar zij hebben gezeten of gelopen en waar zij mogelijk hun ziekmakende bacteriën of virussen hebben achtergelaten. Wat dat betreft zijn de stadsparken en vrijwel alle andere wijken in de stad een stuk veiliger, vooral dankzij de continue videobewaking. Mensen met een verhoogde lichaamstemperatuur worden daar immers direct ontdekt en overgedragen aan de Quarantainedienst. Het is eigenlijk heel vreemd dat de Rivierzone nog niet volhangt met camera's.

Marc ziet de rivier aan zijn linkerzijde rustig verder kabbelen, zoals zij al duizenden jaren doet. Hij begrijpt wel dat mensen er rustig van worden, die uitwerking heeft water meestal ook op hem. Verder is het uitzicht prachtig en de afleiding gering. Maar dat zelfs een moeder met een kinderwagen zich in dit gebied waagt, dat vindt hij wel erg ver gaan. Onverantwoordelijk zelfs. Toch ziet hij een jonge vrouw met vuurrode halfgesloten kinderwagen vrolijk lachend over de kade lopen. Gelukkig is ze de enige op het wandelpad, althans voor zover Marc kan overzien. Tijd om zich echt op te winden heeft hij niet, want zijn auto slaat al gauw rechtsaf, de stad in. Het is er meteen een stuk drukker, wat natuurlijk niet gek is met dit weer. De afgeschermdes terraszones zitten behoorlijk vol, op de afzetplanken waar mensen om beurten hun bestellingen kunnen halen, staan bijna overal drankjes klaar.

Als Marc moet wachten voor een verkeerslicht, is hij getuige van een bijzonder incident op de stoep. Een gehaaste twintiger loopt zo te zien al een tijdje achter twee wat oudere, langzaam lopende vrouwen. Hoelang hij al achter de vrouwen loopt, dat weet Marc niet, maar aan alles is te zien dat de gehaaste jongeman het allemaal te lang vindt duren. De trottoirs in de binnenstad zijn smal en omdat de vrouwen naast elkaar lopen, is inhalen niet mogelijk zonder een overtreding te maken: of de inhaler komt te dicht bij de vrouwen, of hij moet kort uitwijken naar het pad voor voetgangers in tegenovergestelde richting. De jongeman heeft zoveel haast dat hij de gok waagt. Op een plek waar het voetpad even wat breder wordt, zet hij zijn inhaalactie in. Hij wil snel om de vrouwen heen

zonder op het verkeerde looppad terecht te komen. Maar er blijkt niet genoeg ruimte, de vrouwen schrikken van de man die duidelijk te dichtbij komt en de afstandsmetertjes van een van de vrouwen en van de man beginnen te piepen. De jongeman schrikt op zijn beurt van alle reacties, doet daarom een extra stap opzij en komt zo op het deel van het voetpad terecht dat is bedoeld voor voetgangers in tegenovergestelde richting.

Even probeert de man nog te doen of er niets aan de hand is, hij versnelt zijn pas en gaat snel terug naar de goede kant van de stoep, zonder om te kijken naar de vrouwen die nog staan uit te hijgen van de schrik. Helaas voor de jongeman is zijn overtreding niet onopgemerkt gebleven. Een robotagent is razendsnel ter plaatse om de man aan te houden. Uit de gebaren van de jongeman maakt Marc op dat de arrestant vindt dat die oudere vrouwen achter elkaar hadden moeten lopen, om ruimte te maken voor een snelle wandelaar als hij, maar de alom gerespecteerde regel dat langzame lopers uiterst rechts houden en snelle lopers uiterst links staat nu eenmaal niet in de wet en het eenrichtingsverkeer wel. Het zinloze verzet van de man duurt niet lang. Hooguit een paar seconden later gaat hij rustig mee met de agent, de vrouwen en diverse omstanders hoofdschuddend achterlatend.

Marc is blij dat de meerderheid van zijn stadsgenoten zo verstandig is om niet van dat soort domme dingen te doen. Als het kan, passeer je een ander. En als het niet kan, dan doe je dat gewoon niet, zodat je niemand nodeloos in gevaar brengt. Het schijnt dat er in sommige delen van de wereld en zelfs in sommige delen van Europa nog betrekkelijk onveilig en chaotisch wordt geleefd. Zaken zoals de verplichte looproutes in steden zijn op Europees niveau geregeld, maar dat betekent niet dat er overal even goed gehoor aan wordt gegeven.

Als het licht eindelijk op groen springt, is de overtreder al afgevoerd. Het opstootje was even snel opgelost als het was ontstaan. Marc neemt de tweede weg links -zoals altijd is het druk bij de beste insectenteler van de stad, er staat een lange rij wachtenden buiten-, vervolgens de vierde weg rechts en dan kan hij na een paar honderd

meter de drive-in van de supermarkt binnenrijden. Zijn kenteken wordt gescand, de betaling wordt automatisch afgeschreven, Marc krijgt balie 4 toegewezen en de bestelling rolt via een loopband naar buiten. In zijn achterbak zit ook een gekoeld compartiment, maar voor dit kleine stukje doet Marc geen moeite. Hij zet de doos in zijn geheel op de achterbank en rijdt naar huis.

Toen Marc een paar jaar geleden ging studeren, waren zijn ouders en hij het er al gauw over eens dat dat ook een goed moment was voor Marc om op zichzelf te gaan wonen. Zijn ouders kochten een modern appartement in een van de betere buurten van de stad. In het appartementencomplex heeft naar schatting de helft van de woningen nog een eigen keuken. De bewoners van de andere woningen bestellen vrijwel al hun maaltijden. Marc snapt ook wel dat hij heel veel maaltijden zelf moet koken om de investering terug te verdienen van de complete keuken, inclusief alle kastjes, het werkblad, de apparatuur en natuurlijk vooral van de extra vierkante meters die nodig zijn voor een appartement mét keuken. Maar zelf koken, dat doet hij niet omdat het goedkoper is, het heeft vooral iets therapeutisch. In alle rust de velletjes van de gekookte wormen afhaken -ook al zijn die in principe gewoon eetbaar, zeker in gepureerde vorm in de pastasaus- zorgt ervoor dat hij echt even helemaal tot rust komt.

Na de maaltijd besluit Marc om nog een les te volgen. Hij moet binnenkort tentamens maken, het liefst nog voor de zomer. Daarvoor heeft hij honderd uur studietijd nodig, schat Marc. Bovendien wil hij voor de zekerheid nog een stuk of tien lessen volgen. Hij is van plan de lessen vooral 's avonds te bekijken en de zelfstudieuren te verdelen over de dag. Vanavond is een mooi moment voor een van die lessen, hij heeft toch niks beters te doen.

Net als Marc de les wil starten, wordt hij gebeld door zijn vader. Jim Johnson heeft een voorkeur voor het ouderwetse gesprek-zonder-beeld, weet Marc inmiddels, dus hij probeert niet eens meer om zijn scherm aan te zetten.

‘Hoi pap.’

‘Hoi jongen, hoe is het?’ klinkt het aan de andere kant.

‘Prima hoor, ik wilde net een les ingaan.’